

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ Δ΄ ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 7 ΙΟΥΝΙΟΥ 2019 - ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ**

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΜΑΙΡΗ ΜΠΟΥΝΤΟΥΚΑ

A1.

Ο συντάκτης του κειμένου αφορμώμενος από διερώτηση των νέων σχετικά με την αναγκαιότητα των ενεργών πολιτών – άρα και ιδανικών- προσπαθεί να δικαιολογήσει την αναγκαιότητα των τελευταίων. Αρχικά αναφέρεται στο ιδανικό της ανοχής θεωρώντας πως ο φανατισμός και η βία είναι αυτά που σήμερα απειλούν την ειρήνη. Στη συνέχεια επισημαίνει το ιδανικό της μη βίας υποστηρίζοντας πως η δημοκρατία ήταν αυτή που δίδαξε τη συμβίωση χωρίς άσκηση βίας, καθώς και την πρόοδο μέσα από «ειρηνικές επαναστάσεις». Τέλος, υπερασπίζεται το ιδανικό της αδελφότητας, το οποίο αποτελεί κοινό παρονομαστή όλων των ανθρώπων και το οποίο οφείλουμε να υιοθετήσουμε στη θεωρία, αλλά και να προβούμε και στις ανάλογες πράξεις.

B1.

α. ΣΩΣΤΟ β. ΛΑΘΟΣ γ. ΣΩΣΤΟ δ. ΣΩΣΤΟ ε. ΛΑΘΟΣ

B2. α.

- Επίκληση στην αυθεντία του Καρλ Πόπερ (3η παράγραφος)

«Ποτέ μου δεν ξεχνώ τη διδαχή του Καρλ Πόπερ, σύμφωνα με την οποία αυτό που ουσιαστικά διακρίνει μια δημοκρατική εξουσία από μια μη δημοκρατική είναι πως μονάχα στην πρώτη οι πολίτες μπορούν να ξεφορτωθούν τους κυβερνώντες χωρίς αιματοχυσίες».

- Επίκληση στην αυθεντία του Χέγκελ (5η παράγραφος)

“Στο έργο του Φιλοσοφία της Ιστορίας ο Χέγκελ χαρακτήρισε την Ιστορία ως «απέραντο σφαγείο».”

B2. β.

Στην 1η περίπτωση ο συγγραφέας επιδιώκει να αναδείξει το ήθος του και να ενισχύσει το κύρος του, συμεριζόμενος τις απόψεις ενός προσώπου που το θεωρεί καθοδηγητή του, σύμβουλό του, πρόσωπο το οποίο λειτουργεί ως αυθεντία.

Στη 2η περίπτωση προβάλλει την αξιοπιστία των δικών του απόψεων αποδεικνύοντας ότι είναι γνώστης του θέματος και κατέχει τη σχετική βιβλιογραφία. Γι' αυτό τον λόγο αναφέρει και τον τίτλο του βιβλίου του Χέγκελ (Φιλοσοφία της Ιστορίας).

B3.

α.

1. «... δεν ξεχνώ τη διδασκαλία του Καρλ Πόπερ...».
2. «... γίνονται αντικείμενα κοροϊδίας/γλευασμού...».
3. «... εισήγαγαν στην ιστορία τρόπους συνύπαρξης...».
4. «... αυτός που μας αντιστρατεύεται...».

β.

1. απέραντο σφαγείο: τεράστιος χώρος δολοφονίας ανθρώπων

Η γλώσσα εδώ είναι ποιητική.

2. φωτίζει την πορεία μας: μας βοηθά, μας καθοδηγεί

Η γλώσσα κι εδώ είναι ποιητική.

B4. α.

1. Σύνθετη δομή προτάσεων που επιτυγχάνεται με τη χρήση υποτακτικού λόγου:

-«Ποτέ μου δεν ξεχνώ τη διδαχή του Καρλ Πόπερ, σύμφωνα με την οποία αυτό που ουσιαστικά διακρίνει μια δημοκρατική εξουσία από μια μη δημοκρατική είναι πως μονάχα στην πρώτη οι πολίτες μπορούν να ξεφορτωθούν τους κυβερνώντες χωρίς αιματοχυσίες». [3^η παράγραφος]

- «Οι τυπικοί κανόνες της δημοκρατίας, που τόσο συχνά γίνονται αντικείμενο χλευασμού, εισήγαγαν για πρώτη φορά στην ιστορία τρόπους συμβίωσης που είχαν στόχο την επίλυση των κοινωνικών συγκρούσεων χωρίς τη χρήση βίας».[3^η παράγραφος]

2. Προφορικότητα στο ύφος που δείχνει διάθεση του δοκιμογράφου να επικοινωνήσει με τον αναγνώστη:

- «άκουσα ...» = χρήση α' ενικού προσώπου (1^η παράγραφος)

- «Αφού η δημοκρατία είναι κατά κύριο λόγο ένα σύνολο διαδικαστικών κανόνων, πώς μπορούμε να έχουμε την απαίτηση να βασιζόμαστε στους «ενεργούς πολίτες»; = Χρήση ερώτησης (1^η παράγραφος)

[Άλλα στοιχεία που θα μπορούσαμε να χρησιμοποιήσουμε είναι: α' και β' πληθυντικό πρόσωπο, βραχυπερίοδος λόγος, ευθύς λόγος]

B4. β. Η παρένθεση στο σημείο αυτό επεξηγεί την έννοια της αδελφότητας, χρησιμοποιώντας ως παράδειγμα τη χρήση της λέξης στα χρόνια της Γαλλικής Επανάστασης.

B4. γ. Η σύνταξη είναι ενεργητική.

Μετατροπή στην παθητική σύνταξη: Η διαμόρφωση και η εξάπλωση ειρηνικών επαναστάσεων επιτρέπεται/επιτρέπονται μόνο από τη δημοκρατία.

Γ1.

Τίτλος →

Αποπολιτικοποίηση: ο εχθρός της δημοκρατίας

Πρόλογος → Η πρόσφατη εκλογική αναμέτρηση στη χώρα μας με την τεράστια αποχή από τις ψηφοδόχους ανέδειξε ένα ενδημικό «κακό» του τόπου μας και διατυμπάνισε πως ο σύγχρονος πολίτης δεν «πολιτεύεται» αλλά –αντιθέτως- «ιδιωτεύει». Τραγική ειρωνεία το ότι αυτό συμβαίνει στη χώρα που «γέννησε» τη δημοκρατία, ωστόσο όχι αναίτια· φαινόμενα όπως ο ωφελιμισμός, ο ατομικισμός, ο αμοραλισμός, η πολιτική διαφθορά οδηγούν τους πολίτες τόσο στην αμφισβήτηση, όσο όμως και στην απαξίωση της εξουσίας και των φορέων της, φαλκιδεύοντας έτσι τη δημοκρατία.

Κύριο Μέρος →

1^ο Ζητούμενο:

- Επαγρύπνηση, διαρκής αγώνας για την προστασία της προσωπικής ελευθερίας, περιφρούρηση της αυτοβουλίας, αυτοπροσδιορισμός
- Δυναμική διεκδίκηση και περιφρούρηση πολιτικών ελευθεριών και ατομικών δικαιωμάτων
- Αποστροφή στον ατομικισμό και εγωκεντρισμό, στροφή προς τον συνάνθρωπο
- Ενημέρωση → ενεργοποίηση → συμμετοχή στην εκλογική διαδικασία
- Σεβασμός στους νόμους, έμπρακτη αφοσίωση στις δημοκρατικές αξίες (δικαιοσύνη, αξιοκρατία, ισότητα...) και αγώνας για τη διασφάλισή τους μέσω του εθελοντισμού και του ακτιβισμού

Μεταβατική Παράγραφος: Δεδομένου, λοιπόν, ότι η αρμονική κοινωνική συνύπαρξη είναι στενά συνυφασμένη –όπως, άλλωστε, έχει αποδείξει και η ίδια η ιστορική πραγματικότητα- με τη δημοκρατία, είναι ανάγκη τόσο ο πολίτης μεμονωμένα όσο και το σχολείο να προβούν σε πράξεις και δράσεις για την καθιέρωση ενός δημοκρατικού ήθους αλλά και τρόπου διαβίωσης.

Στόχος: η συμμετοχή στα κοινά, συλλογικότητα, ευσυνειδησία, ανθρωπισμός, άρση εθνικισμού, αρετή ανεκτικότητας.

2^ο Ζητούμενο:

- Διαδραστική διδασκαλία, συμμετοχικό μάθημα, διάλογος
- Ομαδικές εργασίες - project με θέματα που απαιτούν την αξιοποίηση δεδομένων της κοινωνικής πραγματικότητας

- Σχολικές εκδρομές (εκπαιδευτικές, περιβαλλοντικές...) όχι μόνο σε μνημεία ιστορικού ενδιαφέροντος, αλλά και σε χώρους πολιτικού ενδιαφέροντος τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό (Βουλή των Ελλήνων, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο...)
- Εθελοντικές δράσεις: αναδάσωση, ανακύκλωση, επισκέψεις σε ιδρύματα, προσφορά εθελοντικής εργασίας...
- Δημοκρατικές διαδικασίες: μαθητικές εκλογές, Βουλή των Εφήβων...
- Άρση κοινωνικών ανισοτήτων και ρατσιστικής ή όποιας άλλης μεροληπτικής αντιμετώπισης μαθητών εντός των σχολικών αιθουσών

Επίλογος → Είναι ηλίου φαινότερον πως στον δρόμο για την απρόσκοπτη και αρμονική συμβίωσή μας η δημοκρατία είναι μονόδρομος. Σήμερα, μάλιστα, που οι αρχές της δυστυχώς στην καλύτερη περίπτωση αμφισβητούνται, ενώ στη χειρότερη καταστράφηγονται κατάφωρα, είναι περισσότερο επιτακτικό από ποτέ το αίτημα για οργανωμένη προσπάθεια επανασύνδεσης μαζί της. Και φυσικά, δεν θα μπορούσε παρά το σχολείο να σταθεί πολύτιμος, και ίσως ο σημαντικότερος, αρωγός σε αυτήν την προσπάθεια ως το καταλληλότερο για να διαδραματίσει τον ρόλο του «σηματωρού» και της πυξίδας για τους σύγχρονους νέους.

ΚΜ Φροντιστήριο